

Piibli hermeneutika ja eksegees (VKTJ.25.02.03)

Maht: 3 EAP, millest on 18 tundi auditoorset tööd ja 60 tundi iseseisvat tööd.

Kursuse nimi inglise keeles: Biblical Hermeneutics and Exegesis

Kursuse õppejõud: Sander Tulk (MA), sander.tulk@kogudused.ee

BAKA kohustuslik aine, 26/27 õppeaasta

Hindamine: eristav

Õpiväljundid. Õppeaine lõpuks üliõpilane:

- Tunneb, eristab ja rakendab Piibli tõlgendamise erinevaid meetodeid
- Analüüsib enda positsiooni tõlgendajana ja eelhoiakuid Piibli suhtes
- Tunneb Piibli narratiivi (proosa) ja luule poeetika põhikomponente ja mõistab nende rolli teksti tõlgendamisel
- Seostab Piibliteksti ajatut sisu kaasajaga

Hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Hindamismeetodid	Tähtaeg, E või ME	Hindamiskriteeriumid
Analüütiline essee enda kui tõlgendaja positsioneerimisest ajas, enda usulisest taustast ja eelhoiakutest, ehk olemasolevatest teadmistest Piibli ja kristluse suhtes. Töö pikkus 2-3lk. Töö moodustab 10% lõpphindest.	Aprill ME	A- Analüüs on arusaadavalt reflektiivne. Autor toob põhjendatult esile enda eelhoiakud, arusaamad, usulise tausta ja selle mõjust Piibliteksti tõlgendamisele. Töö püsib etteantud mahu. ME- Analüüsis puudub eneserefleksioon. Autor ei ole arusaadavalt põhjendanud enda eelhoiakuid, arusaamu, usulist tausta ja selle mõju Piibliteksti tõlgendamisele. Töö ei püsi etteantud mahu.
Võrdlev analüütiline essee kahe Piibلیلoo eestikeelse tõlke ja tõlgenduserinevustest. Võrrelda 1997 redigeeritud väljaannet ja UTP 1989 tõlkes Ap 3. Töö pikkus 2-3lk. Töö moodustab 10% lõpphindest.	Mai E	A- Analüüs on loogiline ja hästi struktureeritud. Toob välja olulisemad tõlkeerinevused, ning põhjendab nende erinevuste najale tuginedes ka võimalikke tõlgenduserinevuseid. Töö püsib ettenatud mahu. B- Analüüs on loogiline ja hästi struktureeritud. Toob välja enamus tõlkeerinevuseid, ning põhjendab nende erinevuste najale tuginedes ka mõnda tõlgenduserinevust. Töö püsib etteantud mahu. C- Analüüs on enamjaolt loogiline, struktuur on olemas. Toob välja mõned

		tõlkeerinevused ja põhjendab nende najale tuginedes ka mõnda tõlgenduserinevust. Töö püsib etteantud mahus. D- Analüüs on enamjaolt loogiline, struktuur puudulik. Vähesed tõlkeerinevused on välja toodud ja vähesel määral on kirjeldatud erinevaid tõlgendusvõimalusi. Töö ei püsi etteantud mahus. E- Analüüsi loogika on nõrk, aga olemas, struktuur on puudulik. Vähesed tõlkeerinevused on väljatoodud, aga pole põhjendatud kuidas need tõlgendust mõjutavad. Töö ei püsi etteantud mahus.
Psalmi 3 struktuuri ja retoorika analüüs. Kasutada UTP 1989 tõlget ja lähtuda selle liigendusest. Töö pikkus 2-3lk. Töö moodustab 10% lõpphindest.	Mai E	A- Psalmi on loogiliselt strukturiseeritud ja seda struktuuri on põhjendatud. Psalmi retoorika ja struktuur on tõlgenduses põimitud, ning argumenteeritud. Töö püsib etteantud mahus. B- Psalmi on loogiliselt strukturiseeritud ja seda struktuuri on põhjendatud. Psalmi retoorika ja struktuur on tõlgenduses põimitud. Töö püsib etteantud mahus. C- Psalmi struktuur on arusaadavalt esitatud ja vähesel määral põhjendatud. Retoorika ja struktuur on tõlgenduses vähesel määral põimitud. Töö püsib etteantud mahus. D- Psalmi struktuur on esitatud, kuid puudub põhjendus. Retoorika ja struktuur on põimitud, kuid tõlgendus ja argumentatsioon jääb pinnapealseks. Töö ei püsi etteantud mahus. E- Psalmi struktuur on esitatud, kuid puudub põhjendus. Retoorika ja struktuuri on vähesel määral põimitud. Puudub argumentatsioon. Töö ei püsi etteantud mahus.

EKSAM: Ühe valitud meetodiga Piibliloo kirjanduslik analüüs. Seostada teksti tähendust kaasaja usu ja usulise praktikaga. Valikus Gen 22:1-19, Jn 1, Mk 5:21-43. Töö pikkus 2-4lk. Eksam moodustab 50% lõpphindest. Kirjanduslike analüüsimeetodite valik: Jutustaja ja vaatepunkt • Kas ja kuidas piirab jutustaja lugu? Kas ja millistel hetkedel on jutustaja piiramatut? Kuidas nihkub vaatepunkt ja mida selle kaudu lugejale avaldatakse? Tegelaste iseloomustus • Milliselt on loos tegelasi iseloomustatud? Kas iseloomustus on otsene või kaudne? Kelle kaudu on tegelaskujud kirjeldatud? Kas jutustaja, teised tegelased või mõlemad? Jutustuse aeg ja tempo • Mis ajal leiab jutustus aset, ehk milline on aeg-ruum? Mis ajaraami jutustus läbib? Kas ja mis hetkedel jutustus kiireneb või aeglustab?	Juuni E	A- Teksti analüüsimisel on selgelt kirjeldatud meetodit ja lähenemist. Analüüs on loogiline ja argumenteeritud, ning püsib valitud meetodi piirides. Tähenduse seostamine kaasajaga tugineb teksti tähendusele. Töö püsib etteantud mahus. B- Teksti analüüsimisel on kirjeldatud meetodit ja lähenemist. Analüüs on loogiline ja argumenteeritud. Tähendus on seostatud kaasajaga teksti põhjal. Töö püsib etteantud mahus. C- Teksti analüüsimisel on kirjeldatud meetodit ja lähenemist. Analüüs on enamjaolt loogiline ja piisavalt argumenteeritud. Tähendus on seostatud kaasajaga teksti põhjal. Töö püsib etteantud mahus. D- Teksti analüüsimisel on vähesel määral kirjeldatud meetodit ja lähenemist. Analüüs on enamjaolt loogiline, argumentatsioon nõrk. Tähendus on vähesel määral seostatud kaasajaga. Töö ei püsi etteantud mahus. E- Teksti analüüsimisel on vähesel määral kirjeldatud meetodi, ja lähenemist. Analüüsi loogika ja argumentatsioon on nõrk. Tähendus on vähesel määral seostatud kaasajaga. Töö ei püsi etteantud mahus. F- Teksti analüüsimisel on meetodi kirjeldus ja lähenemine puudulik. Analüüsi loogika ja argumentatsioon on nõrk. Tähendust pole korrektselt kaasajaga seostatud. Töö ei püsi etteantud mahus.
--	--------------------	--

Lõpphinde kujunemine: Ainekursuse hindamine on eristav.

Mitte-eristavalt (ME) hinnatav ülesanne peab olema täidetud (10% lõpphindest). Eristavalt (E) hinnatavad tööd tuleb kirjutada vastavalt juhendile (2 tööd ja kumbki 10% lõpphindest). Eksamitöö (50% lõpphindest) hindamise eelduseks on eelnevate tööde (ME ja E) esitamine. Arvestamiseks on vajalik vähemalt 60% loengutes kohalkäimine.

Õppeprotsessi kirjeldus

Auditoorne õpe	Eelnev iseseisev töö	Auditoorse töö sisu ja meetodid
Märts (6ak)	Lugeda G. Fee (2025) lk 19-59. Lugeda A. Merilai et. al. (2007) lk 9-20.	Loeng- Sissejuhatus Piibli tõlgendamisesse, ajalugu ja meetodid. Tõlgendaja positsioneerimine tõlgendatava suhtes. Keel, kultuur ja tõlgendus.
Aprill (6ak)	Lugeda G. Fee (2025) lk 100-119. Lugeda S. Tulk (2026) lk 29-43. Lugeda A. Merilai et. al. (2007) lk 141-182. Lugeda hoolikalt läbi Gen 24.	Seminar- Esitleda analüütiline essee enda kui tõlgendaja positsioneerimisest ja eelhoiakutest. Loeng- Vana Testamendi proosa ja luule poeetika. Kirjanduslik lähenemine Piiblile. Praktikum- Gen 24 tegelaskujude iseloomustuse analüüs (grupitöö).
Mai (6ak)	Lugeda G. Fee (2025) lk 236-258. Lugeda U. Nõmmik (2015). Lugeda hoolikalt läbi Joel 1-2. Lugeda ka võrdluseks Joel 1-2 S.Tulk tõlke tööversioon (moodles).	Loeng- Vana Testamendi luule poeetika jätkuks. Piibliluule tõlgendamisest. Praktikum- Joel 1-2 luule retoorika analüüs (grupitöö).
Juuni (2ak)		Loeng- Hermeneutika ja eksegees. Meetodite valimisest. Seminar- eksamitööde tagasiside.

Kohustuslik kirjandus

1. Õppematerjalid (loengud, esitlused jmt) Moodle keskkonnas
2. Gordon, F. & Stuart, D. 2025, Kuidas lugeda Piiblit selle täiuses? Tallinn: Kõrgem Usuteaduslik Seminar, lk 19-59, 100-119, 236-258.

3. Merilai, A. et al. 2007, Poeetika. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, lk 9-20, 141-182
4. Nõmmik, U. 2015, Vanaheebrea luule poeetika, juhatuses. Methis: Studia Humaniora Estonia 16 (DOI: 10.7592/methis.v13i16.12450).
5. Tulk, S. 2026, Iiobi patt. Tallinn: Kõrgem Usuteaduslik Seminar, lk 29-43.

Soovituslik kirjandus

1. Alter, R. 1981. The Art of Biblical Narrative. The Jewish Publication Society of America.
2. Berlin, A. 1983/1994. Poetics and Interpretation of Biblical Narrative. Winona Lake, Indiana: Eisenbrauns
3. Coggins, R.J., Houlden, J.L. (eds) 1990. A Dictionary of Biblical Interpretation. London: SCM Press
4. Tolmie, F. 2012, Narratology and Biblical Narratives. Eugene, Oregon: Wipf and Stock Publishers.
5. Gorman, M. J. 2001. Elements of Biblical Exegesis. A Basic Guide for Students and Ministers. Peabody, Massachusetts: Hendrickson Publishers
6. Green, J. (ed) 1995. Hearing the New Testament: Strategies for Interpretation. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans
7. Greidanus, S. 1988. The Modern Preacher and The Ancient Text. Interpreting and Preaching Biblical Literature. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans
8. Greidanus, S. 2007. Preaching Christ from Genesis: Foundations for Expository Sermons. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans
9. Ryken, L., Wilhoit, J.C., Longman III, T. (eds) 1998. Dictionary of Biblical Imagery. Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press
10. Westphal, M. 2009. Whose Community? Which Interpretation? Philosophical Hermeneutics for the Church. Grand Rapids, Michigan: Baker Academic